

ELÄINTEN TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN SUUNNITELMA VUOSILLE 2026-2028

Päivitys 17.9.2026

Mikkelin Seudun Ympäristöpalvelut

Mikkeli – Hirvensalmi – Kangasniemi – Mäntyharju

1. JOHDANTO

Tässä suunnitelmassa kuvataan Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden järjestämät eläinlääkäripalvelut sekä kunnaneläinlääkärille säädettyjen valvontatehtävien järjestäminen. Suunnitelma sisältää tiedot eläinlääkäripalvelujen tuottamistavasta, saatavuudesta, laadusta ja mitoituksesta sekä valvontaan kuuluvista tarkastuksista, näytteenotoista ja muista toimenpiteistä. Päivityksessä on huomioitu 1.1.2026 voimaantulevan eläinlääkintähuoltolain muutokset.

Eläinlääkintähuollon palvelut ovat lakisääteisiä palveluita. Kuntien pitää järjestää peruseläinlääkäripalvelut virka-aikana sekä kiireellinen eläinlääkäriapu ympärivuorokauden tuotanto- ja harraste-eläimille. Lisäksi kunnilla pitää olla riittävästi virkoja virkatehtävien, kuten eläintautien vastustuksen ja eläinsuojelutehtävien hoitoon.

Mikkeli on Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden vastuukunta, joka vastaa palveluiden järjestämisestä tasapuolisesti jäsenkunnille. Mikkelin seudun ympäristölautakunta vastaa eläinlääkäripalveluista.

1.1. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin suunnitelma

Eläinlääkintähuollon suunnitelma on osa Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden valvontasuunnitelmaa.

Velvoite suunnitelman tekemiseen sisältyy eläinlääkintähuoltolakiin, joka tuli voimaan 1.11.2009. Suunnitelman teossa on huomioitu 1.1.2026 voimaan tulevan eläinlääkintähuoltolain (285/2023) asettamat vaatimukset.

Uusi eläinlääkintähuoltolaki määrittää kuntien lakisääteisen eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun vanhaa lakia selkeämmin. Velvoitteisiin eläinten hyvinvoinnin, eläintautien, merkinnän ja rekisteröinnin, sivutuotteiden sekä tuonnin ja viennin valvonnan osalta ei tule muutoksia.

Kunnallisessa valvontasuunnitelmassa varmistetaan eläinlääkintähuollon järjestyminen eläinlääkintähuollon valtakunnallisessa ohjelmassa (EHO) asetettujen vaatimusten mukaisesti. Lisäksi valvontasuunnitelma toimii eläinlääkintähuollon yksikön laatuasiakirjana.

Elintarvikkeiden alkutuotannon ja turvallisuuden valvonta ovat sisällytetty elintarvikevalvonnan suunnitelmaan, jonka liite eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelma on.

Suunnitelman toteutuminen käydään läpi toimintavuoden päätyttyä ja toteutumisesta laaditaan arviointiraportti, jonka ympäristölautakunta hyväksyy mahdollisten korjaustoimenpiteiden kera.

Hyväksytty raportti tallennetaan VYHA:an maaliskuun loppuun mennessä.

1.2. Eläinlääkintähuoltojärjestelmän yleiskuvaus ja tehtävät Suomessa

Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja valvoo ylimpänä viranomaisena eläinlääkintähuollon säännösten toimeenpanoa ja noudattamista.

Ruokavirasto ohjaa ja valvoo keskushallinnon viranomaisena lainsäädännön toimeenpanoa ja noudattamista.

Vuoden 2026 alusta aluehallintovirastojen tehtävät siirtyvät Ruokavirastolle, aluehallintovirastolta siirtyvät tehtävät ovat seuraavat:

- Eläinlääkintähuoltoon liittyvä valvonta kuten otantaan perustuvat eläinsuojelutarkastukset, maataloustukien maksuun liittyvä ehdollisuuden valvonta, lääkitsemislainsäädännön valvonta, eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskeva valvonta ja omaehtoisesti tai kunnan valvontaviranomaisen pyynnöstä kriittiset eläinsuojelutehtävät.
- Kunnaneläinlääkäreiden ohjaus lakisääteisesti vastustettavien eläintautien torjunnassa.
- Alueen eläintautivalmiudesta vastaaminen ja osallistuminen tautitilanteiden hoitoon vakavissa eläintautitilanteissa apunaan erityiskoulutuksen saaneet valmiuseläinlääkärit.

Kunta toimii eläinlääkäripalvelujen järjestäjänä ja huolehtii kunnaneläinlääkärille säädettyjen tehtävien järjestämisestä. Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden toiminta-alue muodostuu yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Mikkelin kaupungin sekä Hirvensalmen, Kangasniemen ja Mäntyharjun kuntien alueesta. Mikkelin kaupunki toimii yhteistoiminta-alueella eläinlääkäripalvelujen ja eläinlääkintähuoltolain mukaisten valvontatehtävien järjestäjänä. Valtio korvaa valvontatehtävien järjestäjälle valvontatehtävistä aiheutuvat kustannukset.

2. VOIMAVARAT

2.1. Henkilöresurssit, vastuualueet ja työnjako

Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden eläinlääkintähuollon yksikössä on yhteensä kahdeksan vakituista praktikkoeläinlääkärin virkaa (7,2 henkilötyövuotta) ja kaksi valvontaeläinlääkärin virkaa. Lisäksi yksikössä on kaksi työsuhteista, osa-aikaista vastaanottoavustajaa.

Eläinlääkärit tekevät kaikki eläinlääkärin pätevyyttä vaativat eläinlääkäripalvelujen tehtävät ja kaikki eläinlääkintähuollon valvontatehtävät.

Mikkelin seudun ympäristöpalveluilla on kolme eläinlääkäriasemaa: Mikkeli, Kangasniemi ja Mäntyharju. Mikkelissä on kolmen eläinlääkärin yhteisvastaanotto ja Kangasniemellä ja Mäntyharjulla kahden eläinlääkärin yhteisvastaanotto.

Virka-ajan ulkopuolinen kiireellinen eläinlääkäriapu vuoden 2026 alusta yksikön omana työnä koko yksikön kokoisella alueella sekä hyötyeläimille että lemmikkieläimille. Päivystäviä eläinlääkäreitä on pääsääntöisesti kerrallaan yksi. Viikonloppupäivystykset pyritään pääsääntöisesti jakamaan.

Yksityisillä toimijoilla ei ole sitovaa velvoitetta vastata kiireellistä hoitoa vaativista sairastapauksista. Kiireellinen eläinlääkärin avun antaminen kaikille eläinlajeille kuuluu kunkin kunnaneläinlääkärin tehtäviin.

Valvontaan liittyvissä tehtävissä tavoitteena on se, ettei virka-aikana synny tilannetta, jossa joku valvontaa tekevästä vakituisesta eläinlääkäreistä ei olisi paikalla. Valvontatehtävät ohjeistetaan perehdytyskansiossa, mihin päivystysaikana voi tukeutua.

Valvontatehtävät ovat ensisijaisesti valvontaeläinlääkäreillä tai ainakin tapahtuvat valvontaeläinlääkärien koordinoimina. Valvontaeläinlääkärien toimipiste on Mikkelissä, ja valvontaeläinlääkärit toimivat kiinteässä yhteydessä praktikkoeläinlääkärien kanssa.

Kaupungin praktikkoeläinlääkärit osallistuvat tarvittaessa eläinsuojeluvalvontaan, ensi sijassa valvontaeläinlääkäriin työparina. Praktikkoeläinlääkärit kantavat päävastuun eläintautivalvonnasta sekä eläintautisaneerauksista. Kaikki eläinlääkärit ja heidän sijaisensa ovat virkasuhteessa. Myös päivystys toteutetaan aina virkasuhteisesti mukaan lukien sijaiset.

Taulukko: Eläinlääkintähuollon käytettävissä oleva henkilöstö (päivitys 4.12.2025).

	Virkanimike	tehtäväkuvaus
Maria Tirkkonen	terveysvalvonnan johtaja	hallinto ja talous, suunnitelmat, to-teutumat, laitosvalvonta, esihenkilö, valmiuseläinlääkäri
Antti Tukiainen	vastaava eläinlääkäri	vastaava eläinlääkäri, työnjohdollinen vastuu, peruseläinlääkäripalvelut ja kiireellinen eläinlääkäriapu, eläintautivalvonta
Kastanja Karenius	kaupungineläinlääkäri, 100 %	peruseläinlääkäripalvelut, kiireellinen eläinlääkäriapu, eläintautivalvonta
Daniel Marin	kaupungineläinlääkäri, 100 %	peruseläinlääkäripalvelut, kiireellinen eläinlääkäriapu, eläintautivalvonta, li-hantarkastus
Sini Marjo	kaupungineläinlääkäri, 100 %	peruseläinlääkäripalvelut ja kiireellinen eläinlääkäriapu, eläintautivalvonta
	kaupungineläinlääkäri, 70 %, Kangasniemi, ei ole tällä hetkellä vakituisesti täytetty	peruseläinlääkäripalvelut, kiireellinen eläinlääkäriapu, eläintautivalvonta, li-hantarkastus
Arja Seppä	valvontaeläinlääkäri	eläinsuojelu ja eläintautivalvonta, si-vutuotevalvonta
Veera Strömmer	valvontaeläinlääkäri	eläinsuojelu ja eläintautivalvonta, si-vutuotevalvonta
Leena Riipinen	kaupungineläinlääkäri	peruseläinlääkäripalvelut, kiireellinen eläinlääkäriapu, eläintautivalvonta
Anni Valtonen	kaupungineläinlääkäri	peruseläinlääkäripalvelut, kiireellinen eläinlääkäriapu, eläintautivalvonta
	kaupungineläinlääkäriin virka, 50 %, Mikkeli, ei ole tällä hetkellä vakituisesti täytetty	peruseläinlääkäripalvelut, kiireellinen eläinlääkäriapu, eläintautivalvonta
Mervi Lautsilta	vastaanottoavustaja, 50 %, toimistosihteeri 50 %	avustavat tehtävät Mäntyharjun vastaanotolla, Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden yhteinen osa-aikainen toimistosihteeri
Minna Talka	vastaanottoavustaja, 60 %	avustavat tehtävät Mikkelin vastaanotolla

2.2. Henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen

Mikkelin kaupunki huolehtii työnantajana, että kunnaneläinlääkäriin virkaan valitaan tehtävään päteviä henkilöitä. Virkasuhteeseen tulevien eläinlääkärien osalta ammatinharjoittamisoikeus tarkastetaan Ruokaviraston ylläpitämästä avoimesta eläinlääkärirekisteristä.

Kaupungineläinlääkäripraktikon/valvontaeläinlääkärin virkaan edellytetään tutkintoon perustuvan ja erikseen myönnetyn pätevyyden lisäksi, että tehtävään valittavalla henkilöllä on riittävästi osaamista tehtävien hoitoon. Valittaessa henkilöä vakituiseen virkaan tarkistetaan alkuperäiset tutkintotodistukset, jotta varmistutaan lainsäädännön edellyttämän pätevyyden olemassaolosta.

Uudet työntekijät otetaan työyhteisöön yhteisvastaanoton kautta, ja työskentelyn alku tapahtuu seurannan ja tuen varassa. Sijaiset perehdytetään tehtäväänsä. Perehdyttämistä varten on tehty materiaalia.

Eläinlääkintähuollolla on lisäksi pikaviestiryhmä, josta saa tukea myös päivystysaikaan.

Eläinlääkäreiden ammattitaitoa pyritään pitämään yllä koulutukseen osallistumisella sekä eläinlääkäreiden omaehtoisella kouluttautumisella. Eläinlääkärit osallistuvat vuosittain virkaeläinlääkäreiden työkokouksiin, joissa käsitellään ajankohtaisia eläinlääkintähuollon asioita. Lisäksi eläinlääkärit osallistuvat vuorotteluperiaatteella koulutusmäärärahojen puitteissa muihin alan koulutuksiin, mm. eläinlääkäripäiville. Toteutuneet koulutukset tallentuvat tietojärjestelmään.

3. ELÄINLÄÄKINTÄPALVELUIDEN PALVELUTARPEEN SELVITYS

Eläinlääkintähuollon palvelut koetaan eläinten omistajien keskuudessa tärkeiksi palveluiksi. Tois-
taiseksi Mikkelin seudun ympäristöpalvelut ovat saaneet eläinlääkintähuollon palveluista pääsääntöisesti positiivista palautetta.

Vuonna 2024 eläinlääkintähuollon suoritteisiin kirjattiin 1134 tilakäyntiä ja 7552 vastaanottokäyntiä. Päivystysaikaisia käyntejä oli tilakäyntisuoritteista 29 % ja vastaanottokäynneistä noin 14 %.

	Mikkeli	Hirvensalmi	Mäntyharju	Pertunmaa	Kangasniemi	yhteensä
Sairaskäynnit ma-pe 8–17	338	48	150	68	213	817
Sairaskäynnit päivystysaikana	201	33	45	22	16	317
yhteensä	539	81	195	90	229	1134
Pieneläimet ma-pe 8–17	3188	206	1487	349	1238	6468
Pieneläimet päivystysaikana	865	43	108	29	39	1084
yhteensä	4053	249	1595	378	1277	7552
PIENELÄIMET VASTAAN- OTOLLA	4053	249	1595	378	1277	7552
TILAKÄYNNIT	539	81	195	90	229	1134

Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden alueella on Luonnonvarakeskuksen, Luke:n tilastojen mukaan tuotantoeläintiloja siten, että nautatiloja on 128 kpl, joista 68 tilalla on lypsylehmiä, 51 tilalla emolehmiä, 114 tilalla kasvatetaan hiehoja, 66 tilalla sonneja ja 120 tilalla vasikoita. Luken tilastojen mukaan sikatiloja on 4 kpl ja lammastiloja 20 kpl. Alueella on lisäksi yksi ammattimainen hanhi-tila ja yksi vesiviljelylaitos.

Ruokaviraston eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterin mukaan ammattimaisia hevostiloja on alueella 65 kpl ja harrastehevospaikkoja 206 kpl. Mehiläisten pitäjiä on 77 kpl. Lisäksi alueella on runsaasti

pienempiä lammas- ja vuohitiloja ja harrastekanaloita. Harrastekanaloita on rekisteröity koko alueelle 307 kpl sekä harrastelammas- ja vuohitiloja 210 kpl.

Lemmikkieläinten määrän arvioinnissa on käytetty Suomessa yleensä arvioita, että koirien, kissojen ja muiden lemmikkien määrä olisi noin 1/8 väkiluvusta. Tällä perustella Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden alueella vakituisten asukkaiden lemmikkien määräksi on arvioitu 8235 kpl, joista valtaosa on koiria ja kissoja.

Todennäköisesti lemmikkieläinten todellinen määrä on tätä suurempi, mutta parempaakaan arvioita ei ole vielä saatavilla, koska Ruokaviraston koirarekisteri ei ole vielä luotettava. Lisäksi koko alueella on runsaasti vapaa-ajanasukkaiden ja matkailijoiden lemmikkejä.

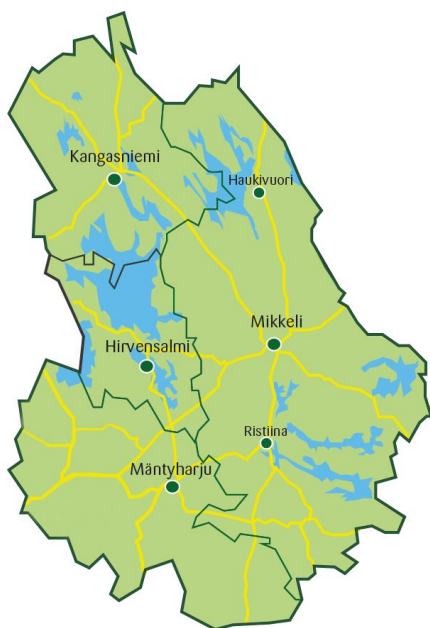
Yksityinen palvelutarjonta

Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden alueella toimii neljä pieneläinklinikkaa sekä yksi yksityistä nautaterveydenhuoltoa sekä kaksi hevospraktiikkaa tarjoavaa yksityiseläinlääkäriä sekä useana päivänä kuukaudessa hevosklinikka. Savonlinnassa toimii kaksi yksityistä pieneläinklinikkaa.

Etelä-Savon alueella kukaan yksityinen palvelun tuottaja ei tuota ympärivuorokautisia päivystyspalveluita pieneläimille, tuotantoeläimille tai hevosille. Lähimmät ympärivuorokauden auki olevat yksityiset pieneläinsairaalat ovat Jyväskylässä, Kuopiossa ja Kouvolassa. Suureläimille päivystyspalveluita ei ole saatavilla kuin kunnallisina palveluina.

4. ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUT MIKKELIN SEUDUN YMPÄRISTÖPALVELUISSA

Mikkelin seudun ympäristölautakunta on eläinlääkintähuoltolain 3.4 §:n mukaisesti eläinlääkintähuollon järjestäjä Mikkelin kaupungin ja Hirvensalmen, Kangasniemen ja Mäntyharjun kuntien osalta.

Mikkelin seudun ympäristöpalvelut järjestää kunnalliset eläinlääkäripalvelut Mikkelin kaupungin sekä Hirvensalmen, Kangasniemen ja Mäntyharjun kuntien alueella kuntien välisen sopimuksen mukaisesti.

Lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi yhteistoiminta-alueella on 8 kunnaneläinlääkäriä (7,2 htv) ja kaksi valvontaeläinlääkäriä (2 htv) vakituista virkaa sekä kaksi vastaanottoavustajan tehtävää (1,1 htv).

Kiireellisen ympärivuorokautinen järjestäminen on eläinlääkintähuoltolaissa määrätty kuntien järjestämisvastuuseen kuuluvaksi.

Eläinlääkäripäivystys virka-ajan ulkopuolella järjestetään itse tuotettuna palveluna.

Päivystysalueita on yksi. Eläinlääkärit päivystävät kotoaan tulevat tarvittaessa eläinlääkäriasemalle. Pieneläinpotilaiden päivystyspiste on päivystävästä eläinlääkäristä riippuen Mikkelin, Mäntyharjun tai Kangasniemen eläinlääkäriasemilla.

Vakituisten eläinlääkäreiden lisäksi päivystysringissä toimii ulkopuolisia päivystäviä eläinlääkäreitä, jotka palkataan virkasuhteeseen tarpeen mukaan.

4.1. Järjestämisvastuuseen kuuluvat eläinlääkintähuollon palvelut

Uuden lain mukaan kunnan on järjestettävä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut, jotka määritellään lain 8 ja 9 §:ssä. Tehtävien hoitamista varten järjestäjällä on oltava tarpeellinen määrä kunnaneläinlääkärin virkoja.

Mikkelin seudun ympäristöpalvelut tuottaa kaikkia 8 §:ssä mainituista tehtävistä Mikkelin seudun ympäristölautakunnan päätöksen 20.11.2025 § 85 mukaisesti:

1. yleistutkimus ja terveydentilan arviointi eläinten terveyden todentamiseksi;
2. kissojen ja koirien tunnistusmerkintä;
3. eläinterveyskäynnit, joista säädetään tarttuvista eläintauodeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveyssäännöstö") annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 25 artiklassa, sekä elintarviketuotantoa varten pidettävien eläinten pitopaikoissa tehtävät terveydenhuoltokäynnit ja terveydenhuoltosuunnitelmat;
4. rokotus;
5. loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet;
6. suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimenpiteet tai, jos se on toimenpiteen laajuus tai vaativuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista, jatkohoitoon lähettäminen;
7. sarvien ja sarven aiheiden poistaminen naudoilta ja vuohilta;
8. lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito elintarviketuotantoa varten pidettäville naudoille, sioille, lampaille, vuohille ja poroille;
9. kastraatio naudalle, sialle, lampaalle, vuohelle, porolle, koiralle ja kissalle sekä sterilisaatio kissalle;
10. sairaan eläimen kliininen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi, tavanomaisten näytteiden ottaminen ja pikatestaus tai toimittaminen laboratoriotutkimuksiin eläimen sairauden syyn selvittämiseksi sekä tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkotutkimuksiin;
11. sairaalle elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävälle eläimelle tarvittava hoito, jota on mahdollista antaa eläimen pitopaikassa ja johon kuuluu myös nautaeläimen juoksumahaleikkaus;
12. perustasoinen ensiapuluonteinen hoito, jota tarvitaan muulle kuin 11 kohdassa tarkoitettulle eläimelle, johon kuuluvat ruoansulatuskanavan ja virtsateiden häiriöiden konservatiivinen hoito, tulehdus- ja kiputilojen hoito, sokin hoito, metabolisten häiriöiden hoito, haavojen ompelu, muu vastaava enintään vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä hoito, tavanomaisimpien pienten kotieläinten luunmurtumien immobilisaatio sekä hoitoon liittyvä välttämätön jatkokäsittely tai lääkehoito ja tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkohoitoon;
13. synnytysapu, johon kuuluvat keisarileikkauksista nautojen, lampaiden, vuohien ja kissojen keisarileikkaus;
14. lopetus.

Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen mitoituksessa on Mikkelin seudun ympäristöpalveluissa otettu huomioon yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien tarjoamat palvelut järjestäjän alueella.

Kiireettömiä eläinlääkäripalveluita on kattavasti tarjolla lemmikkieläimille ja osittain hevosille, mutta sisällyttämällä välttämättömät palvelut järjestämisvastuuseen järjestäjä varmistaa, että palveluita on saatavilla kaikissa tilanteissa ja myös poikkeuksellisissa olosuhteissa

Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden eläinlääkintähuollon palveluvalikoiman määrittelyn taustalla on järjestäjän viimekätinen järjestämisvastuu eläinlääkintähuoltolain 8 §:n mukaisten palvelujen järjestämisessä. Yksityisiä eläinlääkäripalveluita on vaihtelevasti tarjolla, jolloin sisällyttämällä välttämättömät palvelut järjestämisvastuuseen järjestäjä varmistaa, että palveluita on saatavilla kaikissa tilanteissa ja myös poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Kiireellisen eläinlääkäriavun järjestäminen

Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden kaupungineläinlääkäripraktikoiden työsuunnittelussa otetaan huomioon kiireellisen eläinlääkäriavun tarjoaminen. Mikäli eläinlääkäriresurssi on tavallista matlampi eläinlääkärien poissaolojen vuoksi, kiireetöntä ajanvaraustoimintaa vähennetään, äkillisessä tapauksessa ajanvarauksia perumalla.

Mikäli eläinlääkäriresurssi on normaali, puhelinaika ajanvarausta ja neuvontaa varten on arkisin kello 8-10:00. Varsinaisen puhelinajan jälkeen eläinlääkärit ovat tavoitettavissa toimialueensa kiireellisiä tapauksia varten kello 15 saakka. Kello 15 jälkeen eläinlääkäri voi ohjata potilaat päivystäjälle. Varsinainen päivystys alkaa kello 16.

Kaupungineläinlääkäripraktikot antavat kiireellistä eläinlääkäriapua sekä suurelaimille että pieneläimille virka-aikana ja virka-ajan ulkopuolella.

Eläinlääkäripäivystys on virka-ajan ulkopuolella järjestetty Mikkelin seudun eläinlääkäripäivystyksessä omana työnä sekapäivystyksenä. Tämä tarkoittaa sitä, että omat kaupungineläinlääkäripraktikot huolehtivat pääsääntöisesti sekä tuotanto- että harraste-eläinten kiireellisen eläinlääkäriavun antamisesta. Päivystäjiä on pääsääntöisesti koko toimialueella päivystämässä yksi eläinlääkäri kerrallaan koko toimialueella virka-ajan ulkopuolella. Virallista varajärjestelmää ei ole.

4.2. Järjestämisvastuuta täydentävät eläinlääkintähuollon palvelut

Uuden eläinlääkintähuoltolain 17 §:ssä säädetään myös muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen järjestämisestä.

Täydentävät palvelut tulee olla järjestämisvastuuseen kuuluviin palveluihin nähden oikeasuhteisia, niitä ei saa tuottaa yksityistä eläinlääkäripalvelun kanssa kilpailevana, vaan markkinoita täydentävinä palveluina, eivätkä ne saa olla pitkälle vietyjä erikoispalveluita.

Muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen tuottaminen järjestämisvastuuta täydentävinä palveluina on tarpeellista laissa järjestäjälle säädettyjen muiden tehtävien hoidon turvaamiseksi.

Täydentävät eläinlääkäripalvelut on tarkoitettu ensisijaisesti niitä kotieläimiä varten, joiden omistajan tai haltijan asuin- tai kotipaikka on järjestäjän alueella sekä kaikille järjestäjän alueella oleville kotieläimille, jollei voida pitää olosuhteisiin nähden kohtuullisena, että eläin viedään saamaan eläinlääkäriapua järjestämisvastuussa olevan järjestäjän alueelle.

Muut kuin lakisääteiseen järjestämisvastuuseen kuuluvat eläinlääkäripalvelut tarjotaan käytössä olevien resurssien puitteissa ja ne hinnoitellaan markkinaperusteisesti. Niitä tuotetaan vain silloin,

kun se ei vaaranna järjestämisvastuuseen kuuluvia palveluita, ja täydentävän palvelun toimenpide on potilaan kokonaisedun mukaista.

Täydentäviä palveluita tarjotaan mahdollisuuksien mukaan virka- ja päivystysaikana käytössä olevien resurssien, vastaanoton varustetason ja eläinlääkärin perustutkinnon antamien rajojen sisällä, jos tämä on kyseisen potilaan tapauksessa tarkoituksenmukaista.

Kunnalliselta vastaanotolta on tarkoitus antaa potilaille ensi sijassa ensiapua ja lähettää potilaita jatkohoitoon yksityisille eläinlääkäripalveluiden tuottajille. Yhteistyö Mikkelin seudulla toimii hyvin.

Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden täydentävät palvelut eivät sisällä erikoistason palveluita, eivätkä vaadi sellaista erikoiseläinlääkäriosaaamista tai erikoisvälineistöä, mikä ei ole osaltaan takaa-massa järjestämisvastuuseen kuuluvien toimenpiteiden tuottamista.

Täydentäviin palveluihin kuuluvat eläinlääkäripalvelut on tarkoitettu ensisijaisesti niitä kotieläimiä varten, joiden omistajan tai haltijan asuin- tai kotipaikka on järjestäjän alueella sekä kaikille järjestäjän alueella oleville kotieläimille, jollei voida pitää olosuhteisiin nähden kohtuullisena, että eläin viedään saamaan eläinlääkärinapua järjestämisvastuussa olevan järjestäjän alueelle.

Ulkopaikkakuntalaisten lemmikkieläimille tarjottavat täydentävät eläinlääkäripalvelut eivät saa vaarantaa niiden eläinten hoitoa, joiden omistajan tai haltijan asuin- tai kotipaikka on järjestäjän alueella.

Täydentävinä toimenpiteinä järjestämisvastuun ulkopuolelta Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden eläinlääkäriasemilta voidaan Mikkelin seudun ympäristölautakunnan 20.11.2025 § 85 mukaisen päätöksen perusteella tarjota alla mainittuja täydentäviä palveluita markkinaperusteisesti hinnoiteltuna silloin, kun ne eivät vaaranna järjestämisvastuuseen kuuluvia palveluita:

1. Kuvantamistutkimus (röntgen- ja ultraäänitutkimukset), ei virallisia röntgen- tai silmätutkimuksia.
2. Leikkaushoito henkeä uhkaavissa hätätilanteissa ja kiputiloissa, kuten pyometra- eli märkäkohtuleikkaus, keisarinleikkaus eli sektio myös muille lemmikkieläimille kuin kissoille, mahalaukunkiertymä- eli torsioleikkaus, vierasesineleikkaus, virtsakivileikkaus, silmänpoisto, hännän amputaatio ja laparatomia, mikäli eläimen lähettäminen jatkohoitoon viivytyksettä ei ole mahdollista.
3. Myös muiden lemmikkieläinten kuin kissan sterilisaatioleikkaus sekä pieneläinten utarekasvainleikkaukset, tyräleikkaukset ja anaalirauhasten poisto ym. vastaavan vaatimustason kirurgiset leikkaukset.
4. Perustasoinen, vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä, sairauden hoito tai tutkiminen (esim. pienet ihokasvaimet, biopsia, paiseiden puhkaisu) myös muille kuin tuotantoeläimille.
5. Lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito myös muille kuin tuotantoeläimille.
6. Veri- ja virtsanäyteanalyysit silloin, kun eläimen asianmukainen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi sitä edellyttää.
7. Metabolisten sairauksien, allergioiden, ihosairauksien, neurologisten ongelmien ja tuki- ja liikuntaeläinsairauksien selvittäminen ja hoito käytettävien resurssien ja välineistön sallimissa rajoissa myös muille kuin tuotantoeläimille.
8. Palvelut ulkopaikkakuntalaisille lemmikkieläimille ja hevosille mahdollisuuksien mukaan.

Järjestäjän perimät järjestämisvastuuta täydentävien palveluiden markkinaperusteiset maksut ja 15 § mukaiset maksut järjestämisvastuuseen kuuluvista eläinlääkäripalveluista päättää Mikkelin

seudun ympäristölautakunta ympäristöterveydenhuollon muiden maksujen käsittelyn yhteydessä erillisellä päätöksellä.

Samalla hyväksytään toimenpidelistaus Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden eläinlääkäreiden järjestämisvastuuseen tai täydentäviin palveluihin kuuluvista eläinlääkintähuollon palveluista ja järjestäjän niistä perimistä maksuista.

4.3. Ajanvaraus

Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden praktikkokunnaneläinlääkärien asiakkaille on järjestetty maksuton puhelinneuvonta ja ajanvarauspalvelu virka-aikana. Vastaanotoilla on keskitetty ajanvaraus.

4.4. Saatavuus

Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden alueella kiireetön sairaskäynti- tai vastaanottoaika saadaan järjestymään viimeistään viikon sisällä tilauksesta. Kiireettömät terveydenhuolto- ja massatyökäynnit pystytään hoitamaan alle kolmen viikon kuluessa yhteydenotosta myös lomakausina.

Eläinlääkärien toimipisteet ovat sijoittuneet siten, että pääosa asiakkaista saa palvelun alle viidenkymmenen kilometrin etäisyydeltä.

Kiireellisen eläinlääkäriavun resurssit on laadittu siten, että apua on kaikkina vuorokaudenaikoina saatavissa kolmen tunnin sisällä valtaosassa tapauksista. Suurin osa päivystysalueesta sijoittuu siten, että päivystävän eläinlääkäriin matka eläintenpitopaikkaan tai eläimen omistajan matka pieneläinvastaanotolle on alle sata kilometriä.

4.5. Toimitilat

Mikkelin seudun ympäristöterveyden alueella on kolme yhteisvastaanottoa. Mikkelissä on toimenpidehuone kolmelle eläinlääkärille ja Kangasniemellä ja Mäntyharjussa kahdelle.

Vastaanottoihin kuuluvat vastaanottotilat sekä toimistohuoneet ja riittävät varastotilat. Huoneenlämmössä, viileässä ja jääkaappilämpötilassa säilytettäville lääkkeille ja muille tarvikkeille (esim. näytteet ja tutkimusvälineet) on omat varastotilansa.

Kaikissa toimipisteissä tilat soveltuvat pieneläinten vastaanottoon. Tiloihin sisältyy odotushuone, riittävä määrä toimenpide- ja leikkaushuoneita sekä potilaiden pesuun soveltuvat tilat.

Kunta huolehtii toimitilojen säännöllisestä ja riittävästä siivouksesta ja kunnossapidosta sekä jätehuollosta, johon sisältyy vanhentuneiden lääkkeiden sekä käytettyjen ruiskujen, neulojen ym. hävittäminen.

Kaikki vastaanotot ovat varustettuja asianmukaisilla pesu- ja kuivaustiloilla instrumenteille, suurillekin praktiikkavarusteille ja suojavaatteille, sekä henkilökunnan sosiaaliset tilat peseytymis- ja lepotoimeen kuuluvat jokaiseen toimipisteeseen.

Lämmin autotalli on kahdelle eläinlääkärille Kangasniemen vastaanotolla, Mäntyharjulla on yhden auton talli, mutta Mikkelin vastaanotolla on vain autokatos.

Vastaanottotiloissa on asianmukainen murtosuojaus.

Kaikilla vastaanotoilla on mahdollisuus päivystäjän yöpymiseen sekä viransijaisen lyhytaikaiseen asumiseen. Kangasniemellä on viransijaisen käytössä vastaanoton yhteydessä erillinen yksiö.

Mikkelin seudun ympäristöpalveluilla ei ole käytettävissä hevosia varten pakkopilttuuta tai vastaanavaa, tai tilaa hevosten kaatamiseen. Mikkelissä, Laukaassa ja Kouvolassa sekä Kuopiossa on hevossairaalat, johon edellä mainittuja toimia vaativat hevospotilaat voidaan lähettää.

4.6. Välineresurssit

Kaikilla praktikoilla on kunnallisella vastaanotolla kaupungineläinlääkäripraktikoiden tarvitsema välineistö pien- ja suureläinpotilaiden peruseläinlääkäripalveluun sekä kiireelliseen eläinlääkintähuoltoon. Mikkelin ja Kangasniemen vastaanotolla on lisäksi suurelaimille tarkoitettu ultraäänilaitte.

Normaalit suojavaatteet ja –jalkineet sekä erityisvarustus tarttuvien eläintautien ja zoonoosien varalta näytteenotto- ja pakkaustarvikkeineen kuuluvat vastaanottojen varustukseen.

Pieneläinpraktiikassa varusteisiin kuuluvat ultraäänilaitte, eläinvaaka, säädettävät toimenpide- ja leikkauspöydät, lisähappi, infuusiopumppu, pulssioksimetri sekä valaisimet ja kaikki normaalit tutkimusvälineet sekä instrumentit. Inhalaatioanestesiaalaitetta tai anestesianseurantalaitteita ei ole.

Instrumenttien pesu ja desinfointi sekä työvaatteiden pesu ja kuivatus on järjestetty praktikkojen ja vastaanottoavustajien työnä. Kaikilla vastaanotoilla on instrumenttipesuri sekä autoklaavi.

Lisäksi kaikilla vastaanotoilla on peruslaboratoriolaitteet, röntgen- ja kehityskone sekä pakastin kuolleiden pieneläinten säilyttämiseen lemmikkieläintuhkaamoon noutamista varten.

Praktikkokunnaneläinlääkärit ovat Mikkelin kaupungin tietohallinnon laitetuen piirissä, joka huolehtii atk-laitteiden toiminnasta ohjelmineen sekä tietoliikenne- ja puhelinyhteyksistä laitteineen.

4.7. Asiakaspalautteen kerääminen ja valitusten käsittely

Mikkelin seudun ympäristöpalvelut seuraa järjestämisvastuullaan olevista palveluista saamaansa palautetta ja tarpeen tullen palautteeseen reagoidaan korjaavin toimin.

Eläinlääkäripalveluiden valitukset ja korvauspyynnöt käsittelee Mikkelin seudun ympäristölautakunta. Vastaava eläinlääkäri valmistelee ensi sijassa Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden vastineet eläinlääkintäpalveluista tulleisiin valituksiin. Valmistelija pyytää vastineet potilasta hoitaneelta eläinlääkäriltä sekä tarvittaessa pyytää myös lausuntoa tarvittaessa lausunnon Eläinlääkintävahinkojen arviointilautakunnalta. Päätösesityksen esittelee Mikkelin seudun ympäristölautakunnassa terveysvalvonnan johtaja.

4.8. Ostopalvelut

Mikkelin seudun ympäristöpalveluilla ei ole ostosopimuksia eläinlääkäripalveluiden osalta. Kangasniemi siirtyy Mikkelin seudun eläinlääkäripäivystykseen 1.1.2026, jolloin koko Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden toimialue on samaa päivystysaluetta.

5. VALVONNAN TOIMEENPANO

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin suunnitelmassa kuvataan valvonnan toimeenpano sekä se, miten varmistetaan valvontatietojen asiallinen dokumentointi, tallentaminen ja raportointi.

5.1. ELÄINTEN TERVEYDEN VALVONTA

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/429 (ns. eläinterveyssäännöstö) on sovellettu 21.4.2021 alkaen. Uudistuksen johdosta myös kansallinen eläintautilaki ja sen nojalla annetut asetukset uudistettiin ja myös niitä on sovellettu 21.4.2021 alkaen.

Eläinterveysviranomaisen tekemään tarkastukseen tai tutkimukseen, joka liittyy eläinterveyttä koskevien säädösten noudattamisen valvontaan, sovelletaan, mitä valvonta-asetuksessa (EU 625/2017) säädetään virallisesta valvonnasta.

5.1.1. Eläntautien torjunta ja eläntautivalmius

Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden toiminta-alueella eläntautivastustuksen toteutumisesta vastaavat ensi sijassa kaupungin praktikkoeläinlääkärit ja tarvittaessa niitä hoitavat myös valvonta-eläinlääkärit. Terveysvalvonnan johtaja on yksi Ruokaviraston valmiuseläinlääkäreistä.

Eläntautivalmiutta pidetään yllä seuraamalla Ruokaviraston ja kansainvälistä tiedotusta tarttuvien eläntautien esiintymisestä lähialueilla. Paikallisesti pidetään yllä valmiutta näytteenottoon ja muihin kiireellisiin toimiin eläntautiepäilytilanteissa. Taudinpurkausten selvittämiseen varaudutaan pitämällä saatavilla näytteenottovälineitä- ja tarvikkeita ja muita tarvikkeita, ja huolehtimalla eläinlääkärien valmiudesta näytteenottoon ja muihin kiireisiin toimiin.

Eläntautitilanteessa kaupungineläinlääkäripraktikot toimivat ensisijaisesti valmiuseläinlääkäriin ohjaamina taudintorjuntatoimissa, kun kyseessä on elävät eläimet. Muussa tapauksessa vastuu on valvontaeläinlääkäreillä. Esim. salmonellasaneerauksista kotieläintiloilla vastaavat ensi sijassa kaupungineläinlääkäripraktikot, mutta lintuinfluenssan vuoksi tehtävästä kuolleiden lintujen näytteenotosta ja ohjeistuksesta vastaavat valvontaeläinlääkärit.

Torjuntatoimiin tarvittava kaupungineläinlääkäripraktikko tai valmiuseläinlääkäri siirtää tarpeen tullen muut työnsä alueen muille eläinlääkäreille, siten että työt vastaanottava eläinlääkäri tarpeen tullen peruuttaa kiireettömät käynnit ja kiireelliset tapaukset hoidetaan päivystysluonteisesti.

Suurimmat vakavien eläntautien riskit liittyvät tällä nautatiloihin, siipikarjaan ja sikoihin.

Sikoja pitävien pitopaikkojen määrä toimialueella on alhainen ja pitopaikoista on tarkka tieto. Sikoihin liittyvänä eläntautiriskinä on erityisesti villisikojen, mutta myös elintarvikkeiden välityksellä, leviämäänsä kykenevä afrikkalainen sikarutto.

Siipikarjan osalta pitopaikkoja seurataan salmonellavalvonnasta, siipikarjan ulkona pitoa koskevista ilmoituksista ja muista ilmoituksista saadulla tiedolla.

Korkeapatogeenisen lintuinfluenssan esiintymisen todennäköisyys ja kasvava riski afrikkalaisen sikaruton leviämisestä Suomeen ovat kohottaneet valmiusajattelua Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden eläinlääkintähuollon yksikössä. Tämä koskee erityisesti valmiutta tautiepäilyjen tutkimiseen sekä suoja- ja näytteenottovarusteiden ylläpitoa.

5.1.2. Eläintautien ilmoittaminen

Nykyisessä eläintautilainsäädännössä, eläinterveyssäännöstö 429/2016 EU ja sen nojalla säädetty eläintautilaki (76/2021), säädetään eläintautien ilmoittamisesta. Eläinterveyssäännösten myötä taudit on luokiteltu luokkiin a-e, luetteloidut eläintaudit, taudit on lueteltu luokituksensa mukaan komission täytäntöönpanoasetuksessa 1882/2018 EU. Eläintautien luokittelu on esitetty myös Ruokaviraston internet-sivuilla.

Eläintautien ilmoittamisesta ja kansallisesta luokittelusta on lisäksi säädetty maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa 325/2021 (muutettu 909/2023).

Valvontayksikössä kaikkien kunnaneläinlääkärien on oltava perehtyneitä voimassa olevaan lainsäädäntöön siten, että ovat perillä eläintautien luokituksista ja osaavat tehdä asiankuuluvat ilmoitukset viipymättä ja tarvittaessa tarkastaa eläintautikohtaisesti lainsäädännöstä.

Terveysvalvonnan johtaja, eläintautitapausta hoitava kaupungineläinlääkäripraktikko tai valvontaeläinlääkäri huolehtii yhteydenpidosta terveystoimintoihin eläimissä todettujen ihmisiin tarttuvien tautien tapauksissa, erityisesti huomioiden eläintautilain 22 § 3 momentin mukaiset ilmoituksen tartuntataudeista vastaavalle lääkärille.

5.1.3. Zoonoosivalvonta ja vapaaehtoinen terveystoiminta

Valvontaeläinlääkärit vastaavat terveystoimintasuunnitelmien kuuluvasta valvonnasta sekä pakollisen zoonoosivalvonnan että vapaaehtoisten terveystoimintasuunnitelmien koordinoinnista yksikön eläinlääkäreiden kesken.

Siipikarjan salmonellan valvonnan näytteenotto tapahtuu Ruokaviraston ohjeen mukaisesti. Valvontakäynneistä ja näytteenotoista huolehtivat joko valvontaeläinlääkärit tai kaupungineläinlääkäripraktikot.

Vapaaehtoisissa terveystoimintasuunnitelmissa vastuu ohjelman seuraamisesta on lainsäädännössä yleensä toimijalla.

Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden valvontaeläinlääkärit ja kaupungineläinlääkäripraktikot kuitenkin pyrkivät huolehtimaan toimijoiden apuna, tarvittaessa muistuttamalla tarkastuksen ajankoh-
taisuudesta, tarkastuksien ja näytteenottojen toteutumisesta viranomaisnäytteille ja -tarkastuksille
asetettujen aikarajojen puitteissa.

5.1.4. Vesiviljelylaitosten valvonta

Vesiviljelylaitosten riskiperusteisella valvonnalla ehkäistään tarttuvien kalatautien leviämistä laitosten välillä sekä leviämistä luonnonkaloihin. Valvontaa tehdään EU-tasolla määriteltujen vakavien virustautien ja kalojen tarttuvan munuaistaudin (BKD) varalta.

Valvontaeläinlääkärit tekevät valvonnan tarkastukset ja näytteenotot Ruokaviraston suunnitelman mukaisesti, viranomaisen on yhteydessä toimijoihin ja vastaa valvonnan tapahtumisesta.

5.1.5. Eläinten keinollinen lisääminen

Toimialueella on kaksi EU-kauppaan hyväksyttyä hevosten spermankeräysasemaa. Valvontaeläinlääkärit valvovat toimintaa lainsäädännössä säädettyllä tavalla.

5.1.6. Muu eläintautivalvonta ja seuranta

Ruokavirasto pyytää vuosittain seurantanäytteiden ottamista erillisen suunnitelman mukaan. Näytteenoton toteutumisesta ja niiden ottamisesta määräajassa vastaavat valvontaeläinlääkärit. Tarvittaessa näytteenottoon osallistuvat praktikkokunnaneläinlääkärit.

Sikojen ja siipikarjan ulkonapitokieltojen noudattamista valvotaan toimijoiden tarkastuksilla ja opastuksella. Valvontaeläinlääkärit ottavat vastaan ulkonapitoa koskevat ilmoitukset. Valvontaa tehdään sekä tiedossa olevien toimijoiden, että säädöstenvastaisuudesta epäiltyjen toimijoiden tarkastuksilla.

5.1.7. Eläinnäyttelyt

Ruokavirastolla on ohje maatalousnäyttelyihin vietävien eläinten tarkastuksista ja eläimiltä vaadittavista tutkimuksista (Ruokaviraston ohje 1274/04.01.00.01/2021_12). Ohje sisältää lakisääteisiä vaatimuksia ja suositusluonteisia ohjeita.

5.2. ELÄINTEN TUNNISTAMISEN JA REKISTERÖINNIN VALVONTA

Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden virkaeläinlääkärit valvovat eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin toteutumista muiden tehtävien yhteydessä. Kaikkien tunnistamislainsäädännön alaisiin pitopaikkoihin tarkastusta suunniteltaessa tarkastetaan asiaan liittyvistä rekistereistä eläintenpitäjän, pitopaikan ja rekisterissä olevat eläintiedot.

Muun tarkastustoiminnan yhteydessä tarkastetaan rekistereistä saatujen tietojen oikeellisuus sekä tehdään tarkastuksen olosuhteisiin sopivassa mittakaavassa eläinten tunnistamisen valvonta. Tarkastus voidaan tehdä myös pelkästään tunnistamisen ja rekisteröimisen osalta.

Tarkastuksista tehdään omat asiakirjansa. Mikäli tunnistamisen ja rekisteröinnin osalta havaitaan puutteita, kunnallinen valvontaviranomainen huolehtii asian käsittelyn epäkohdan poistamiseen saakka kuten laissa (1069/2021) eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä on säädetty. Tarvittaessa asian käsittely siirretään viranomaisen asian siirrolla Ruokaviraston käsiteltäväksi.

Vielä koirarekisteriä ei ole otettu myös praktikoille käyttöön, mutta siitä voisi olla hyötyä siihen, että koirien jalostuskäyttöön vaikuttavien vikojen ja sairauksien ilmoitusvelvoite saadaan täytettyä. Näin voitaisiin seurata myös rekisteröitymisen noudattamista erityisesti lemmikkieläinpasseja myönnettäessä.

5.3. ELÄINTEN LÄÄKITSEMISEN VALVONTA

Lääkitsemislain mukaisia valvontaviranomaisia ovat Ruokavirasto sekä kunnaneläinlääkärit Ruokaviraston määräyksen mukaisesti eläinten pitopaikoissa.

Valvontaeläinlääkärit tekevät lääkityksiä koskevia tarkastuksia tiloilla Ruokaviraston määräyksestä. Lisäksi valvontaeläinlääkärit ohjaavat eläintenpitäjiä lääkityskirjanpidon asianmukaisuuteen.

Lääkityskirjanpidosta on säädetty myös eläinten hyvinvointilaissa ja lainsäädännön toteutumista seurataan myös hyvinvointilain alaisissa tarkastuksissa.

5.4. SISÄMARKKINAKAUPPA, VIENTI JA TUONTI

5.4.1. Sisämarkkinakauppa

Sisämarkkinatuonti

Valvontaeläinlääkärit seuraavat saapuvia eriä TRACES-järjestelmästä ja saapuneet erät tarkastetaan tarvittaessa. Suomeen saapuneet märehitjät, siat ja kameli- ja hirvieläimet tarkastetaan Ruokaviraston ohjeiden mukaisesti 2-5 päivän sisällä saapumisesta. Kaikista kameli- ja hirvieläineristä otetaan verinäytteet seurantatutkimuksia varten kuten myös riskimaista siirretyistä naudoista, vuohista ja lampaista. Sikojen osalta verinäytteet otetaan kaikista muista paitsi teuraaksi siirrettävistä sikaeristä. Muiden erien osalta pyritään tarkastamaan uusien toimijoiden osalta ensimmäinen saapunut erä ja seuraavien tarkastusten tarve arvioidaan ensimmäisen tarkastuksen perusteella. Kunkin toimijan osalta pyritään tarkastamaan vähintään yksi saapunut erä vuodessa.

Sisämarkkinasiirtoja valvotaan ilman aluehallintoviraston erillistä määräystä sekä TRACES-järjestelmästä että viranomaisen saamien muiden ilmoitusten avulla. Lemmikkieläinten tuontiasiakirjojen puutteellisuudet tulevat useimmiten esille, kun eläintä käytetään eläinlääkärillä, ilmoituksia valvontaeläinlääkärille tulee sekä yksityisiltä klinikoilta että kunnan omilta praktikkoeläinlääkäreiltä. Puutteisiin tartutaan tiukasti vakavien eläimiin tai ihmisiin tarttuvien eläintautien riskin vuoksi. Vähäpätöiseltä vaikuttavien asiakirjapuutteiden selvittely saattaa johtaa järjestäytyneen rikollisen toiminnan jäljille.

Pääsääntöisesti kaupungineläinlääkäripraktikot, mutta tarvittaessa myös valvontaeläinlääkärit, tekevät sisämarkkinoilta siirrettyjen eläinten tarkastukset, kun on aihetta epäillä, ettei eläimen siirto täytä asetettuja vaatimuksia. Mikäli havaitaan puutteita, tarkastuksen tehnyt viranomainen tekee tilapäisen eristämispäätöksen eläimen siirtoon/ tuontiin liittyvien puutteiden korjaamisen ajaksi ja ilmoittaa asiasta viipymättä Ruokavirastoon.

Valvontaeläinlääkäri raportoi sisämarkkinatuontierille tekemänsä tarkastukset TRACES-järjestelmään täyttämällä terveystodistuksen valvonta- eli III-osion. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/625 artiklat 9–15, Eläintautilaki 76/2021 75§).

Sisämarkkinavienti

Pääsääntöisesti terveystodistuksen I-osan täyttäminen on toimijan tehtävä, kunnaneläinlääkäri kuitenkin tarkastaa ja tarvittaessa korjaa toimijan laatiman I-osan. Terveystodistuksen I-osan täyttäminen II-osan lisäksi voi poikkeustapauksissa jäädä tarkastavan kunnaneläinlääkärin tehtäväksi, jos toimija esimerkiksi ei ole rekisteröitynyt TRACES-järjestelmään. Toimija on velvollinen antamaan tarvittavat tiedot eläinlääkärille ja vastaa antamistaan tiedoista. Toimenpiteet tehdään toimijan kustannuksella.

Valvontaeläinlääkärit seuraavat Suomesta siirretyistä eristä vastaanottajamaasta TRACES-järjestelmän valvontaosion kautta saatavaa palautetta.

5.4.2. Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin

Jos vietävien elävien eläinten tai tuotteiden viennistä on tehty sopimus kohdemaan ja Suomen tai EU:n välillä, viennissä on noudatettava tätä sopimusta ja viennissä on käytettävä eläinterveystodistusta, joka sisältää sopimuksessa todistukseen merkittävaksi sovitut tiedot. Vientiin ei ole mahdollista myöntää muita vastaavalle tuotteelle vastaavaan kohdemaahan laadittuja, sopimuksen ulkopuolisia eläinterveystodistuksia. Sopimukseen perustuvat mallit ovat nähtävissä Ruokaviraston internetsivuilla.

Mikäli edellä mainitun mukaista viennin sopimusta ei ole, viejän velvollisuus on selvittää kohdemaan asettamat tuonnin edellytykset. Viejä ohjeistetaan kääntymään asiassa esim. kohdemaassa toimivan tuojan tai kohdemaan suurlähetystön puoleen.

5.4.3. Tuonti EU:n ulkopuolelta ja Komission asetuksen 2017/625 luvun V jakson II mukainen valvonta

Kaupungineläinlääkäripraktikot ja valvontaeläinlääkärit tekevät saamiinsa ilmoituksiin perustuen valvontaa laittomasti maahantuoduiksi epäilemiinsä eläimiin. Useimmiten ilmoitukset puutteellisilla asiakirjoilla maahan tuoduiksi epäilyistä lemmikkieläimistä tulevat yksityisiltä eläinlääkäriasemilta. Valvontaeläinlääkäri tarkastaa epäillyn lemmikin ja sen tuontiasiakirjat ja toimittaa tarkastusasiakirjat Ruokavirastoon, joka ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin. Mikäli on tarpeen, kaupungineläinlääkäripraktikko tai valvontaeläinlääkäri ryhtyy eläintautilain 69 § mukaisiin kiiretoimiin.

Valvontaeläinlääkärit antavat tarvittaessa virka-apua Ruokavirastolle ja Tullille suorittamalla eläinten tai tavaroiden tarkastuksen, avustamalla tarkastuksen suorittamisessa tai suorittamalla eläimiin tai tavaroihin kohdistettavien toimenpiteiden täytäntöönpanoon liittyviä tehtäviä. (Laki eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta 1277/2019, 5 §)

Lisäksi valvontaeläinlääkärit käsittelevät TRACES-ilmoitukset ja suorittavat tarvittavat paikallistason toimenpiteet, kun saavat TRACES-järjestelmästä tai sähköpostitse tiedon, että paikkakunnalle saapuu kolmansista maista eläin- tai tuote-eriä tai tutkimus- tai diagnostisia näytteitä.

5.5. ELÄINTEN HYVINVOINNIN VALVONTA

Eläinten hyvinvoinnin valvonta säädetään vuoden 2024 alusta voimaan tullessa laissa eläinten hyvinvoinnista (693/2023). Lisäksi eläinten hyvinvoinnin valvonnasta on säädetty eläinkuljetuslaissa, EU:n asetuksessa eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä ja EU:n eläinkuljetusasetuksessa.

5.5.1. Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus

Valvontaeläinlääkärit vastaavat Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden toiminta-alueella eläinsuojeluvälön toteutumisesta ja tekevät pääsääntöisesti eläinsuojelutarkastukset ja eläinsuojelutarkastuspöytäkirjat ja -päätökset. Valvontaeläinlääkäreitä on kaksi ja tarkastukset tehdään pääsääntöisesti työparin kanssa. Tarvittaessa eläinsuojelutarkastuksia tehdään yhdessä praktikkokunnan eläinlääkäriin tai poliisin kanssa.

Valtaosa epäilyyn perustuvista eläinsuojelutarkastuksista pohjautuu eläinsuojeluilmoitukseen. Ilmoituksia saadaan puhelimitse ja lähes poikkeuksetta ainakin toinen valvontaeläinlääkäreistä on tavattavissa puhelimitse virka-aikana. Lisäksi ilmoituksia eläinten epäasiallisesta pidosta otetaan vastaan jatkuvassa seurannassa olevaan valvontaeläinlääkärien yhteiseen sähköpostiin. Kaikki ilmoitukset kirjataan valvontaeläinlääkärien valvontalistalle, ja niitä käsitellään kiireellisyyden ja tärkeysjärjestyksessä.

Kaikkiin havaittuihin lainsäädännön rikkomuksiin pyritään reagoimaan hyvinvointilain 92 § (kehoitus) 93–96 § (määräyksen tai kiellon antaminen eläinsuojelupäätöksellä) tai 97–99 § (kiiretoimi, hoidon hankkiminen, myyminen, haltuunotto tai hävittäminen) mukaisella toimella.

Hyvinvointilain voimaantulon myötä osa eläinsuojelutarkastuksista on muuttunut maksullisiksi: luvan- ja ilmoituksenvaraisen eläinten pidon tarkastukset, mikäli tarkastuksessa havaitaan puutteita

ja kaikki määräyksen tai kiellon noudattamisen valvomiseksi tehtävät uusintatarkastukset, poisluettuna lemmikkieläinten tarkastukset niissä tapauksissa, joissa määräyksiä on noudatettu.

5.5.2. Hyvinvoinnin turvaavan hoidon hankkiminen eläimille

Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden toiminta-alueella lemmikkieläinten hyvinvointilain 97 § mukainen tilapäinen hoito hankitaan pääsääntöisesti alueen kolmesta löytöeläinten hoitopaikasta. Suurelaimille tilapäinen hoito hankitaan yhteistyössä lomitushallinnon tai hevosyhteistyötahon kanssa.

Mikäli eläimen vointi tai muut olosuhteet vaativat välitöntä eläimen lopettamisesta, ~~tekee~~ valvonnasta vastaava virkaeläinlääkäri järjestää eläimen lopettamisen. Hyötyeläinten teuraaksi laittamisessa hyödynnetään teurastamoja.

5.5.3. Luvan- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonta

Luvan ja ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonnassa käytetään hyväksi eläintenpitäjärekisteriä, jonne kaikkien lupaa tai ilmoitusta vaativaa eläintenpitoa harjoittavien on pitänyt rekisteröityä. Lisäksi epäilyyn perustuvassa valvonnassa seurataan rekisteröitymisen toteutumista ja tarvittaessa puututaan puutteisiin.

Tavoitteena on tarkastaa säännöllisesti kaikki luvanvaraiset kohteet. Ilmoituksenvaraiset kohteet tarkastetaan riskinarvioinnin mukaisesti, siten että alhaisimmalla riskitasolla olevat toimijat tarkastetaan kerran kolmessa vuodessa. Alhainen riskitaso vaatii rikkeettömän toiminnan, eläinten vähäisen vaihtuvuuden sekä korkean eläinhoidon osaamisen tason. Muutoin toimijat tarkastetaan kerran kahdessa vuodessa tai tarvittaessa vuosittain, mikäli valvonnan resurssit tämän mahdollistavat.

5.5.4. Eläinkuljetukset

Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden valvontaeläinlääkärit tekevät tarvittaessa reittisuunnitelmiin liittyviä hyväksymisiä ja eläinten kuljetuskuntoisuuden varmistuksia. Tarkastusten tulokset ilmoitetaan TRACES NT-järjestelmässä. Lisäksi valvontaeläinlääkärit tekevät valvontaa Ruokaviraston pyynnöstä, esimerkiksi eläinkuljettajan lupaan liittyvän eläinkuljetusvälineen tarkastuksen.

5.5.5. Teurastamot

Mikkelin seudun ympäristöpalveluilla on sopimus Ruokaviraston kanssa Kangasniemellä sijaitsevan pienteurastamon lihan tarkastusta ja laitosvalvontaa koskien sekä lisäksi kaupungineläinlääkäripraktikoilla on sivutoimi-ilmoituksella tekemiä lihan tarkastukseen liittyviä sopimuksia Ruokaviraston kanssa.

Kangasniemellä toimivat kaupungineläinlääkäripraktikot vastaavat pääasiassa kuntasopimuksella olevan pienteurastamon lihan tarkastuksesta ja terveystarkastuksen johtaja laitosvalvonnasta.

Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden valvontaeläinlääkärit ottavat vastaan Ruokaviraston ilmoituksia, kun teurastamon tarkastuseläinlääkäri epäilee eläinten elävänä tai lihan tarkastuksen perusteella pitopaikassa olevan eläinsuojeluongelmia. Tarvittaessa valvontaeläinlääkärit tekevät pitopaikkaan tarkastuksen ja ryhtyvät tarvittaviin toimiin.

5.6. ELÄIMISTÄ SAATAVAT SIVUTUOTTEET

Sivutuotelaki tuli voimaan 1. päivänä heinäkuuta 2015. Lain mukaan Ruokavirasto laatii vuosittain valtakunnallisen valvontasuunnitelman sivutuotevalvonnan järjestämiseksi.

Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden alueella valvontaa tehdään Ruokaviraston ohjauksen mukaan ja muun valvonnan yhteydessä tehtyjen havaintojen pohjalta.

5.6.1. Sivutuotelaitosten valvonta

Sivutuotealan lainsäädännössä on määrätty kunnaneläinlääkärille sivutuoteasetuksen mukaisten polttolaitosten, rinnakkaispolttolaitosten, johdettujen tuotteiden varastointilaitosten hyväksyminen, kun tuotteet on tarkoitus hävittää polttamalla tai hyväksytylle kaatopaikalle toimittamalla ja väliasteenlaitokset, joissa varastoidaan tai esim. suolataan, jäädytetään tai lajitellaan käsittelemättömiä sivutuotteita.

Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden toiminta-alueella edellä mainitut tehtävät kuuluvat valvontaeläinlääkärille.

5.6.2. Sivutuotteita käyttävien ja hävittävien toimijoiden valvonta

Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden valvontaeläinlääkäri ottaa vastaan käyttöilmoitukset haaskoista ja tekee saamiensa ilmoitusten pohjalta vuosiyhteenvedon aluehallintovirastoon. Lisäksi valvontaeläinlääkäri ohjaa toimijoita tekemään haaskapaikan rekisteröimisen eläintenpitäjärekisteriin ja tarvittaessa tekee rekisteröimisen toimijan antaman tietojen mukaisesti.

Valvontaeläinlääkäri tekee haaskatoiminnan tarkastukset Ruokaviraston valvontasuunnitelmaan pohjautuen. Lisäksi valvontaeläinlääkärit tekevät valvontaa epäiltäessä väärinkäytöksiä, esimerkiksi haaskojen pitoa ilman asianmukaista rekisteröimistä tai haaskakäyttöön soveltumattomien sivutuotteiden viemistä haaskalle.

5.6.3. Sivutuotteiden hautaaminen

Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden valvontaeläinlääkärit valvovat sivutuotteiden hautaamista Ruokaviraston valvontasuunnitelman ja ohjauksen mukaisesti.

Sivutuotteiden käytön valvontaa tehdään suunnitelmallisena valvontana muun valvonnan, kuten eläinsuojelutarkastusten yhteydessä. Lisäksi tarkastuksia tehdään, kun on aihetta epäillä väärinkäytöksiä. Tarkastusten tekemisessä käytetään apuna nauta-, sika- ja lammas- ja vuohirekisteristä saatavia tietoja.

5.7. EHDOLLISUUDEN VALVONTA

Ehdollisuuden noudattaminen on EU:n viljelijöille maksamien suorien tukien ja tiettyjen EU:n osittain rahoittamien tukien täysimääräisen maksamisen edellytyksenä. Ehdollisuus perustuu aiempaan täydentävien ehtojen järjestelmään.

Ruokavirasto tekee ehdollisuuden valvontaa osaltaan kunnallisten viranomaisten toimittamiin tarkastusasiakirjoihin perustuen.

Valvontaeläinlääkärit huomioivat valvonnassaan ehdollisuuden ja tarkastusten havaintojen mahdollisen vaikutuksen ehdollisuuden valvontaan. Tarkastuspöytäkirjat tehdään havaintojen osalta mahdollisimman tarkasti siten, että Ruokavirastolla on mahdollisuus arvioida havaittujen laiminlyöntien tai poikkeamien vaikutus ehdollisuuden arvioinnissa.

5.8. YHTEISTYÖ JA VIESTINTÄ

Hallintolaki edellyttää, että viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin.

Eläinlääkintähuollon yhteystietoja pidetään ajantasaisina Mikkelin kaupungin verkkosivuilla sekä kaikkien Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden sopimuskuntien verkkosivuilla ja lisäksi palvelut ovat löydettävissä suomi.fi -palvelun kautta.

5.8.1. Viranomaisten välinen yhteistyö ja tiedotus

Monessa valvontatilanteessa saatetaan tarvita useamman viranomaisen yhteistyötä. Esimerkiksi eläinsuojeluvalvonnassa poliisin ja kunnan eläinsuojeluviranomaisen yhteistyö ja zoonoositapauksen yhteydessä eläinlääkintähuollon ja terveydenhuollon yhteistyö on erittäin tärkeää.

Valvontaa tekevät eläinlääkintähuollon viranhaltijat toimivat viranomaisyhteistyössä Ruokaviraston ja paikallisten viranomaisten kanssa. Yhteistyötä ja yhteydenpitoa ylläpidetään puhelimitse ja sähköpostilla sekä palaverien, yhteistarkastusten ja ilmoitusmenettelyin.

5.8.2. Erityistilanneviestintä

Erityistilanneviestintä toteutetaan Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden yhteisen valvontasuunnitelman mukaisesti. Siitä vastaa terveysturvallisuuden johtaja.

5.8.3. Valvonta-asiakirjojen toimittaminen muille viranomaisille

Kaikki valvontaan liittyvät asiakirjat tuotetaan sähköisessä muodossa. Asiakirjat pyritään saamaan valmiiksi viipymättä tarkastuksen tai muun valvonnan tapahtumisen jälkeen.

Asiakirjan tuottanut viranhaltija toimittaa asiakirjan välittömästi asiakirjan valmistumisen jälkeen asianosaiselle valvonnan kohteelle sekä asiaan liittyvälle muulle viranomaiselle, joita voivat olla Ruokavirasto, ELY-keskus tai poliisi.

Asiakirjojen toimittaminen Ruokavirastoon

Vuoden 2026 alusta lähtien asiakirjojen toimitus tapahtuu aiemman aluehallintoviraston sijaan Ruokavirastoon.

Aluehallintovirastoon asiakirjat on toimitettu aluehallintoviraston sähköisen lomakkeen kautta tai aluehallintoviraston kirjaamoon. Aluehallintovirastosta saadun tiedon mukaan vastaava sähköinen lomake tulee toimimaan myös Ruokavirastoon asioidessa.

Asiakirjojen toimittaminen poliisille

Eläinlääkintähuoltolain mukaisten valvontatehtävissä havaittujen rikkomusten rangaistavuudesta on säädetty kyseessä olevissa lainsäädännöissä.

Laki eläinten hyvinvoinnista ei tunne viranomaisen harkintavaltaa poliisille ilmoittamisesta. Lain mukaan valvontaa tekevän viranomaisen on tehtävä rikosilmoitus poliisille kaikista havaitsemistaan rikkomuksista.

5.9. TIETOJÄRJESTELMÄT

5.9.1. Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden järjestelmät

Eläinlääkäriohjelmisto

Eläinlääkintähuoltolaki 285/2023 velvoittaa kunnan järjestäjänä vastaamaan toiminnassa syntyneiden potilasasiakirjojen säilyttämisestä.

Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden kaupungineläinlääkäripraktikoiden, mukaan lukien sijaiset, käytössä on selainpohjainen Kliniq-eläinlääkäriohjelmisto, joka on Mikkelin kaupungin hallinnoima ja toteuttaa uuden lain vaatimuksen potilasasiakirjojen säilyttämisestä. Eläinlääkäriohjelmistot toimivat kaupungineläinlääkäripraktioiden potilaskortiston, laskutuksen ja lääkekirjanpidon alustoina. Mikrobilääkkeiden käytön ja luovutuksen ilmoittaminen voidaan tehdä Kliniq-järjestelmän kautta, sillä se on yhteensopiva Ruokaviraston järjestelmän kanssa.

Asiakirjahallinta

Valvontatehtäviin liittyvät asiakirjat tallennetaan kaupungin asianhallintaohjelmaan, joka on CaseM-pohjainen asianhallintajärjestelmä. Asianhallintajärjestelmä on arkistointikelpoinen eikä erillisiä paperiarkistoja ole tarve käyttää.

5.9.2. Kansalliset viranomaisen järjestelmät

ELTE-tietojärjestelmä

ELTE-tietojärjestelmän tehtävänä on tukea tunnistamisen ja rekisteröinnin puutteiden kirjaamista sekä siirtokieltojen hallinnoimista. ELTE-tietojärjestelmässä hallitaan eläintauteihin ja tunnistamiseen liittyvät siirtorajoitukset sekä seurantatutkimuksiin liittyvät näytteenottopyynnöt. Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden tekemässä valvonnassa ELTE-järjestelmää käytetään eläinten tunnistamiseen ja rekisteröimiseen liittyvissä sekä eläintautivalvonnan tehtävissä eläinten siirtokieltojen osalta.

Eläintietojärjestelmä

Eläintietojärjestelmä sisältää lammas- ja vuohirekisterin, sikarekisterin ja korvamerkkitilausjärjestelmän. Eläintietojen ilmoittaminen tehdään yhtenäisiä palveluja käyttäen, ja tiedot ovat eläintenpitäjien, viranomaisten ja muiden asianosaisten käytettävissä.

Eläintietojärjestelmä on Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden käytössä, kun on kyse lampaiden, sikojen ja vuohien valvonnasta elävien eläinten sekä sivutuotteiden osalta. Tarkastuskohteen tiedot tarkastetaan rekisteristä aina myös eläinsuojeluvalvonnassa ja tarvittaessa puututaan mahdollisiin rekisteri-ilmoituksissa oleviin puutteisiin.

Nautarekisteri

Nautarekisteri on Suomen ensimmäinen virallinen yksilöeläinrekisteri. Eläimen yksilötietoihin lue-
taan mm. EU-tunnus, syntymäaika, sijaintitieto, rotu, sukupuoli, emätieto ja omistajatiedot. Näiden lisäksi teurastamot ja välittäjät tekevät teurastus- ja välitysilmoitukset nautarekisteriin. Hävityslai-
tokset tekevät hävitysilmoituksia keräämistään kuolleista nautoista, joten jokaisen elintarvikeketjun ulkopuolellekin jääneen naudan jäljitettävyyden varmistetaan.

Nautarekisteri on Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden käytössä nautojen pitoa koskevassa val-
vonnassa elävien eläinten ja sivutuotteiden osalta. Tarkastuskohteen tiedot tarkastetaan rekiste-
ristä aina myös eläinsuojeluvalvonnassa ja mahdollisiin puutteisiin rekisteri-ilmoituksissa puutu-
taan.

Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteri

Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteri (EPR) on Ruokaviraston omistama eläintenpidon ja pitopaikko-
jen rekisteröintiin tarkoitettu tietojärjestelmä.

Kunnan maaseutuviranomaisten ja aluehallintovirastojen käytössä olevalla sovelluksella rekisteröi-
dään maaeläinten sekä sukusolujen ja alkioiden pitopaikat ja eläintenpitotoiminta (pois lukien lu-
vanvarainen toiminta) ja muodostetaan eläintenpitäjien tarvitsemat pitopaikkakohtaiset merkintä-
tunnukset (siat ja munintakanalat).

Lisäksi sovellusta käytetään haaskapaikkojen rekisteröintiin ja hyvinvointilaissa luvan- tai ilmoituk-
senvaraiseksi määrätyn toiminnan valvontaan. Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteri on Mikkelin ym-
päristöpalveluiden valvontaeläinlääkäreiden jatkuvassa käytössä kunnallisen viranomaisen teke-
mässä eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonnassa.

Koirarekisteri

Koirarekisterin toiminta on alkanut toukokuussa 2023. Siirtymäajan päätyttyä kaikkien koirien olisi
oltava rekisterissä. Koirarekisteristä on tarkoitus tulla valvonnan työkalu ja osaltaan ennalta ehkäi-
sevä viranomaistyökalu mitä tulee laittomaan koirien hyvinvointia ja terveyttä uhkaavaan koirien ja
koiranpentujen kauppaan.

Koirarekisteriin liittyvät valvonnat tehdään muun valvonnan yhteydessä ja samalla lisätään rekiste-
rin kattavuutta ja koiranomistajien tietoisuutta rekisteristä.

Pikantti

Valvonnan viranomaisekstranet eli Pikantti on vain viranomaisille suunnattu, suljettu verkkopalvelu
Ruokaviraston toimialan viranomaisten väliseen viestintään.

Pikantissa jaetaan mm. ohjeita ja tulkintoja ja siellä on myös virtuaalisia työryhmätiloja viranomais-
ten yhteistyötä varten. Työtiloja voidaan luoda myös muille kuin viranomaisille, esimerkkinä Ka-
pula, jossa voidaan jakaa tietoa kaikille eläinlääkäreille.

Pikantissa on eläintautien torjuntaa koskeva toimintaohjekansio ja eläintautiepidemioiden hallintaa varten oma työtila. Julkinen Ruokaviraston internetsivusto palvelee erityisesti kuluttajia, toiminnanharjoittajia ja yrittäjiä, kun valvojille suunnattu materiaali on Pikantissa.

Pikantti on Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden valvontatyötä tekevien eläinlääkärien päivittäisessä käytössä. Myös praktikkoeläinlääkäreitä pyritään ohjaamaan ja rohkaisemaan Pikantin käyttöön.

5.9.3. EU:n ylläpitämät järjestelmät

TRACES (Trade Control and Expert System) on komission ylläpitämä, internetissä toimiva järjestelmä mm. elävien eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden jäljitettävyyden ja valvonnan varmistamiseksi EU:n jäsenvaltioiden välisissä siirroissa (sisämarkkinakauppa), tuonnissa EU:n ulkopuolisista maista sekä viennissä EU:n ulkopuolisiin maihin.

Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden alueella virallisten terveystodistusten myöntäminen on keskitetty kaupungin praktikkoeläinlääkäreille.

5.9.4. Elinkeinon ylläpitämät järjestelmät

Naseva

Naseva eli nautatilojen terveydenhuollon seurantarjestelmä on Eläinten terveys ry:n (ETT) omistama ja ylläpitämä selainpohjainen sovellus, jota käyttävät nautatilat, eläinlääkärit sekä muut toiminnan yhteistyötahot, kuten meijerit, teurastamot ja neuvonta. Nasevaan tallennetaan terveydenhuollon sopimustilojen toimenpiteet.

Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden kaupungineläinlääkäripraktikot käyttävät Nasevaa tilalle tehtyjen säännöllisten terveydenhuoltokäyntien ja terveydenhuoltosuunnitelmien kirjaamiseen ja Naseva toimii eläinlääkärille tilaa koskevien tietojen lähteenä.

Sikava

Sikava eli sikaloiden terveystietorekisteri on selainpohjainen sovellus, jota käyttävät sikatilat, eläinlääkärit sekä muut toiminnan yhteistyötahot, kuten teurastamot ja neuvonta. Sovelluksen omistaa ja sitä ylläpitää ETT. Sikava yhdistää teurastamoiden sikaloita koskevat terveystietojärjestelmät yhdeksi keskitetyksi rekisteriksi.

Mikkelin seudun ympäristöterveyden kaupungineläinlääkäripraktikot käyttävät Sikavaa tilalle tehtyjen säännöllisten terveydenhuoltokäyntien ja terveydenhuoltosuunnitelmien kirjaamiseen ja Sikava toimii eläinlääkärille tilaa koskevien tietojen lähteenä.

VALVONTASUUNNITELMA VUODELLE 2026
Mikkelin seudun ympäristöpalvelut
Eläinlääkintähuolto

Tarkastuksen tyyppi	Suunniteltu/arvioitu tarkastusmäärä
1. Eläintautivalvonta	
-lintuinfluenssa- ja muu lintujen virustautivalvonta	4
-siipikarjan salmonellavalvonta	4
-eläinten siirtojen valvonta (Traces)	5
-laiton tuonti	2
-kalankasvattamojen terveystarkastus	1
-oriasematarkastus	2
2. Eläinperäisten elintarvikkeiden vierasainevalvonta (Ruokaviraston pyynnöstä)	
-tankkimaitonäyte	5
-kalanäyte	2
-hunajanäyte	1
3. Maitohygieniatarkastus	18
4. Sivutuotevalvonta	
-haaskavalvonta	4
-villan vientitarkastus	1
5. Eläinten hyvinvoinnin valvonta	
-kenneltarkastus	7
-eläinkuljetusvälineen tarkastus	4
-hevostallitarkastus	3
-eläinsuojelutarkastus	250
6. Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta	
-koirarekisterivalvonta	80
-muiden eläinrekisterien valvonta	3
7. Eläinten lääkitsemisen valvonta	
-hevosten lääketarkastukset (Ruokaviraston pyynnöstä)	3